

تىز ئاچچىقلىنىپ باشقىلارنى تىللايدىغان ۋە  
ئاچچىقنى كەلتۈرگەن كىشىگە بەددۇئا قىلىدىغان  
ئايال توغرىسىدا

[ الأويغورية - ئۇيغۇرچە - uyghur ]

پەزىلەتلىك شەيخ مۇھەممەد سالىھ ئەلمۇنەججىد

تەرجىمە قىلغۇچى: سەيپىددىن ئەبۇ ئابدۇلئەزىز

تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچى: نىزامىددىن تەمكىنى

نەشر ھوقۇقى مۇسۇلمانلارغا مەنسۇپ

2015 - 1436

IslamHouse.com

تغضب بسرعة وتسبّ وتدعو على من أغضبها  
« باللغة الأويغورية »

فضيلة الشيخ محمد صالح المنجد

ترجمة: سيف الدين أبو عبد العزيز  
مراجعة: نظام الدين تمكيني

2015 - 1436

IslamHouse.com

تىز ئاچچىقلىنىپ باشقىلارنى تىللايدىغان ۋە ئاچچىقنى  
كەلتۈرگەن كىشىگە بەددۇئا قىلىدىغان ئايال توغرىسىدا

5733- نومۇرلۇق سوئال

سوئال:

مېنىڭ ئاچچىقىم تىز كېلىدۇ ھەتتا ئاچچىقتا ئىچىمدە،  
بۇنىڭغا سەۋەب بولغان كىشىگە بىر نەرسىلەرنى دەۋىرىمەن.  
تىنچلانغان ۋاقتىدا، ئاللاھ تائالادىن كەچۈرۈم سوراپ ئىستىغپار  
ئېيتىپ ئىككىنچى بۇنداق قىلماسلىق ئىرادىسىگە كېلىمەن.  
دىنىمىزدا باشقىلارنى تىللاشنىڭ ھاراملىقىنى بىلىمەن، بۇ  
ئىشىمنى ئۆزۈمۈ ياقىتۇرمايمەن، ئۆز نەپسىمگە ئىگە بولۇشنى ئارزۇ  
قىلىمەن. ئاچچىقلانغان ۋاقتىدا باشقىلارنى تىللاپ سالغان  
كىشىنىڭ قانداق تەۋبە قىلىدىغانلىقىنى بىلگۈم كېلىدۇ، گەرچە  
ئۇ كىشى مېنىڭ تىللىغىنىمنى ئاڭلىمىسىمۇ، مەن ئۇ ئىشىمغا  
بەك ئەپسۇسلىنىمەن. ئۇ كىشىگە مېنىڭ ئۇنى تىللىغانلىقىمنى  
دېيىشىم كېرەكمۇ؟ ياكى ئۇ كىشى بىلەن ئارىمىزدا  
ئىتتىپاقسىزلىق پەيدا قىلماسلىق ئۈچۈن ئۆز ئىچىمدە ساقلاپ  
قالساممۇ بولامدۇ؟ بۇ خاتالىقىم ئۈچۈن سەدىقە قىلىۋەتسەم بولامدۇ؟  
بۇ ئەيىپىمنى تۈگىتىش ئۈچۈن قانداق قىلىشىم كېرەك؟. بۇ  
قىلمىشىمدىن قەتئىي قول ئۈزۈشنى ئارزۇ قىلىمەن، بۇنىڭ ئۈچۈن  
كۆپ دۇئا قىلدىم ۋە قىلىۋاتىمەن، لېكىن مەن ھازىر ئىلگىرى  
ئاچچىقلانغاندا تىللىغان بىر كىشى ئۈچۈن تەۋبە قىلىشنى مەقسەت  
قىلىمەن. مېنىڭ ئاچچىقلانغاندا ئۇنىڭغا قىلغان بەددۇئايمىنى  
ئاللاھ تائالا ئىجابەت قىلامدۇ؟ مۇشۇنىڭ ئۈچۈن مەن قاتتىق بىئارام

بولمەن، نامازغا تۇرغان ۋاقتىدا ھەسرەتلىنىمەن، مەن تەۋبە قىلىپ، ئۆزۈمنىڭ تەۋبىسىدىن مەمنۇنلۇق ھېس قىلىشنى خالايمەن. ئاللاھ تائالا سىلەرگە ياخشى مۇكاپات ئاتا قىلسۇن.

جاۋاب:

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھ تائالاغا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا ئاللاھنىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

سوئال سورىغۇچى ھەمىشەرم! ئاچچىغىڭىزنى يۇتۇپ ئۆزىڭىزنى بېسىۋېلىڭ. چۈنكى بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالصَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ تەرجىمىسى: «تەقۋادارلار كەڭچىلىكتىمۇ، قىسنىچىلىقتىمۇ ئاللاھ يولىدا پۇل - مال سەرپ قىلىدىغانلار، ئوچ ئېلىشقا قادىر تۇرۇقلۇق ئاچچىقنى يۇتىدىغانلار، يامانلىق قىلغان ياكى بوزەك قىلغان كىشىلەرنى كەچۈرىدىغانلاردۇر. ئاللاھ ياخشىلىق قىلغۇچىلارنى دوست تۇتىدۇ.» [سۇرە ئال-ئىمران 134 - ئايەت].

ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿وَالَّذِينَ يَحْتَبُونَ كِبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا عَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ﴾ تەرجىمىسى: «مۆمىنلەر گۇناھى كەبىرلەردىن، قەبىھ ئىشلاردىن ساقلانغۇچىلاردۇر، دەرغەزەپ بولغانلىرىدا باشقىلارنى كەچۈرەلەيدىغان كىشىلەردۇر.» [سۇرە شۇرا 37 - ئايەت].

ئاچچىقلىنىش ھەممە يامانلىقنىڭ باشلىنىشى بولۇپ، ئىنسان ئاچچىقنى بىسىۋالمىغاندا، باشقىلارنى تىللايدۇ، لەنەت قىلىدۇ، دەشنام قىلىدۇ، ئۇرىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام كۆپ ۋاقتتا ئاچچىقلانماسلىق توغرىسىدا تەۋسىيە قىلاتتى. ئىمام بۇخارى ئۆزىنىڭ سەھىھ كىتابىدا 6116-ھەدىس ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن نەقىل قىلغان ھەدىستە، بىر كىشى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن بىر قانچە قېتىم ئۆزىگە كۆرسەتمە بېرىشنى تەلەپ قىلغاندا، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «ئۇ كىشىگە بىر قانچە قېتىم ئاچچىقلانماسلىق توغرىسىدا كۆرسەتمە بەرگەن. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئاچچىقى كەلگەندە ئۆزىنى تۇتۇۋالغان كىشىنى ئىنسانلاردىن ئەڭ كۈچلۈك ئادەم دەپ سۈپەتلىگەن. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: «چىلىشىپ باشقىلارنى يىقىتقان كىشى كۈچلۈك ئەمەس، ھەقىقى كۈچلۈك كىشى، ئاچچىقى كەلگەندە ئۆزىنى تۇتۇۋالغان كىشىدۇر.» [ئىمام بۇخارى رىۋايىتى 6114-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 4723-ھەدىس].

ھاپىز ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ پەتھۇلبارى ناملىق ئەسىرى 10-توم 520-بەتتە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «ئاچچىقلانما» دېگەن ھەدىسنى چۈشەندۈرۈپ، بۇ ھەقتە مۇھىم سۆز قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: "ئىمام تەبرانى سۇبھان ئىبنى ئابدۇللاھ ئەسەقەپىدىن كەلتۈرگەن ھەدىستە، ئۇ كىشى: ئى ئاللاھنىڭ ئەلچىسى! ماڭا ئىخچام ۋە مەنپەئەتلىك بولغان بىر سۆزنى دەپ بەرسىلە دېسەم؟، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «ئاچچىقلانما، ساڭا جەننەت بار» دېدى. يەنە ئەبۇدودەردا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە: ئى ئاللاھنىڭ ئەلچىسى! مېنى جەننەتكە ئىلىپ كېرىدىغان بىر

ئىشنى دەپ بەرسىلە؟ دېۋىدىم، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «ئاچچىقلانما» دېدى.

ئىمام خەتتابى رەھىمەھۇللاھ: «ئاچچىقلانما» دېگەن سۆزنى چۈشەندۈرۈپ مۇنداق دەيدۇ: «ئاچچىقلىنىشقا سەۋەب بولىدىغان ۋە ئاچچىقنى كەلتۈرىدىغان ئىشلاردىن يىراق بولغىن، ئەمما ئاچچىقلىنىش دېگەن ئىنسان تەبىئىتىدە بولىدۇ، بۇنىڭدىن چەكلەنگىلى بولمايدۇ، ئۇنىڭغا سەۋەب بولىدىغان ئىشلاردىن يىراق تۇرۇش كېرەك. خەتتابىدىن باشقا ئالىملار مۇنداق دەيدۇ: "بۇنىڭ مەنىسى، ئاچچىقنىڭ سىنى بۇيرىغان ئىشلارنى قىلمىغىن". ئىبنى بەتتال ھەدىسنى چۈشەندۈرۈپ مۇنداق دەيدۇ: "نەپسىگە قارشى كۆرەش قىلىش دۈشمەنگە قارشى كۆرەش قىلىشتىنمۇ قېيىن بولىدۇ، چۈنكى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئاچچىقى كەلگەندە ئۆزىنى تۇتۇۋالغان ئادەمنى ئىنسانلارنىڭ ئەڭ كۈچلۈكى دېدى". بەزى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ: "بەلكى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن سۇئال سورىغان كىشى تىز ئاچچىقلىنىدىغان كىشى بولۇشى مۇمكىن، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ كىشى ھەر قېتىم كۆرسەتمە بېرىشنى تەلەپ قىلغاندا، ئۇنىڭغا: «ئاچچىقلانما» دېدى. كۆرسەتمىدە پەقەت ئاچچىقلانماسلىقنى تەۋسىيە قىلدى.

ئىبنى تىين رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ: «ئاچچىقلانما» دېگەن سۆزىدە، دۇنيا-ئاخىرەتنىڭ ياخشىلىقى مۇجەسسەملەشكەن، چۈنكى ئاچچىق دېگەن، ئۇرۇغ-تۇغقانچىلىقنى ئۇزۇش ۋە ھەمراھلاردىن ئايرىلىشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، بەزىدە ئاچچىقنى كەلتۈرگەن كىشىگە ھەقسىز ئازار يەتكۈزۈپ ئۆزىنىڭ دىنىنى كېمەيتىۋېتىدۇ".

بەزى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ: "ئاللاھ تائالا ئاچچىقنى ئوتتىن ياراتتى، ئۇنى ئىنسان تەبىئىتىدىن قىلدى، ھەر قاچان ئاچچىغلىنىشقا سەۋەپ بولىدىغان ئىشلار يۈز بەرسە، ئىنسان جىسمىدىكى غەزەپ ئوتى لاۋۇلداپ، قان قىزىپ، ئىنساننىڭ يۈزى ۋە كۆزلىرى قىزىرىپ كېتىدۇ، چۈنكى تېرە، ئاستىدىكى نەرسىلەرنى، نامايەندە قىلىپ بېرىدۇ، ئاچچىقلانغان ۋاقتىدا ئىنساننىڭ تېرىسى، مېجەزى ئۆزگەرگەندەك ئۇنىڭ ئىچكى-تاشقى دۇنياسىدا ئۆزگىرىش ھاسىل بولىدۇ، ئىشلىرى ئەسلى يۆلىنىشتىن چىقىپ كېتىدۇ، چىراي-شەكلى ئۆزگىرىدۇ، ئاچچىغلانغۇچى ئۆزىنىڭ غەزەپلەنگەن ھالىتىنى كۆرىدىغان بولسا ئېدى، ئۆزىنىڭ ئاچچىقلانغان ھالىتىدىكى چىراي-شەكلىدىن خىجىل بولۇپ ئاچچىقى يېنىپ كەتكەن بولاتتى. مانا بۇ غەزەپلىنىشنىڭ سىرتقى كۆرۈنىشى.

ئەمما ئاچچىغلانغۇچى كىشىنىڭ ئىچكى دۇنياسى ئۇنىڭدىنمۇ بەكرىق ناچارلىشىپ كېتىدۇ، چۈنكى ئاچچىق قەلبىدە ئۆچمەنلىك، ھەسەد ۋە تۈرلۈك شەكىلدىكى يامانلىقلارنى يوشۇرۇشقا ئۈندەيدۇ. نەتىجىدە ئىچكى دۇنياسىدا ئۆزگۈرۈش ھاسىل بولىدۇ، سىرتقى شەكىلنىڭ ئۆزگىرىشى ئىچكى دۇنياسىدىكى ئۆزگىرىشنىڭ نەتىجىسىدۇر. مۇشۇنىڭ ھەممىسى ئاچچىقنىڭ بەدەنگە كۆرسەتكەن تەسىرىدىن ئىبارەتتۇر. ئەمما ئۇنىڭ تىلغا بولغان تەسىرى بولسا، ئاغزىنى بۇزۇپ باشقىلارنى تىللاش، ئەقىللىق ئادەم تىلغا ئېلىشتىن خىجىل بولىدىغان ناچار گەپ-سۆزلەرنى قىلىش قاتارلىقلاردىن ئىبارەت بولۇپ، ئاچچىقى يانغاندا ئۆزىنىڭ قىلغان سۆزلىرىگە پۇشايمان قىلىدۇ. ئاچچىقنىڭ تەسىرى قىلغان ئىش-ھەرىكەتلىرىدىمۇ نامايەندە بولىدۇ، باشقىلارنى دۈشكىلەيدۇ، ئۇرىدۇ

ھەتتا ئۆلتۈرۈپ قويدۇ. ئەگەر ئاچچىقنى كەلتۈرگەن ئادەم قېچىپ كەتسە، ئاچچىقدا ئۆزىنى كاپاتلاپ، كىيىملىرىنى يىرتىپ بەزى ھوشىدىن كېتىپ يىقىلىدۇ. نەرسە-كېرەكلەرنى سۇندۇرۇپ، ئالاقىسى بولمىغان كىشىنىمۇ ئۇرۇپ قويدۇ.

يۇقىرىدا بايان قىلىنغان ئاچچىقلىنىشتىن كېلىپ چىقىدىغان يامان ئاقىۋەتنى ئويلىغان كىشى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ: «ئاچچىقلانما» دېگەن سۆزى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئىنچىكە ھېكمەت ۋە پايدا-مەنپەئەتنىڭ ئاساسى بولغىنىدەك، يامانلىقنى دەپىي قىلىشتا ئويلىدىغان رولىنى ھېسابلاپ تۈگىتىپ بولغىلى بولمايدۇ. مۇشۇنىڭ ھەممىسى دىنى مەسىلىدە ئەمەس پەقەت دۇنيالىق ئىشتىكى ئاچچىقلىنىشتۇر. (مۇنكىر ئىشلارنى كۆرگەندە ئاللاھ تائالا ئۈچۈن غەزەبلىنىش بولسا، تەلەپ قىلىنىدىغان ۋە مەدھىيلىنىدىغان ئىشلاردىندۇر). ئاللاھ تائالانىڭ ئاچچىقنى يۇتقان كىشىلەرگە بېرىدىغان مۇكاپىتىنى، ئاچچىقلانغانلىقنىڭ ئاقىۋىتى ۋە ئۇنىڭ جازاسىنى ئەسلەش، ئىنساننىڭ ئاچچىقنى يۇتۇشىغا ياردەمچە بولىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىرگە شەيتاننىڭ شەرىدىن پاناھ تىلەش ۋە تاھارەت ئېلىش ئارقىلىقىمۇ ئاچچىقنى بېسىۋالالايدۇ. توغرىنى بىلگۈچى ئاللاھ تائالادۇر.

سوئال سورىغۇچى ھەمىشەم! شۇنى بىلىشىڭىز كېرەككى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام باشقىلارنى تىللىمايتتى، دەشنام قىلمايتتى، لەنەت ئېيتمايتتى. ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە، «پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام باشقىلارنى تىللىمايتتى، دەشنام قىلمايتتى، لەنەت قىلمايتتى، ناچار سۆز



قىلمايتتى، ئارمىزدىن بىرەر كىشىنى ئەيىبلەمەكچى بولسا: ئىككى يىنىڭ توپا بولمىسۇن دەيتتى.» [بۇخارى رىۋايىتى 6031-ھەدىس].

سوئال سورىغۇچى ھەمىشەرم! باشقىلارنى تىللاپ دەشنام قىلغانلىقىڭىز ئۈچۈن ئاللاھ تائالاغا تەۋبە قىلىڭ، كىيىنكى كۆڭۈلسىزلىكتىن ساقلىنىش ئۈچۈن تىللىغان ۋە دەشنام قىلغان كىشىلەرگە خەۋەر قىلمىسىڭىزمۇ بولىدۇ، ئومۇمى شەكىلدە كەچۈرۈۋېتىشنى تەلەپ قىلىسىڭىز بولىدۇ، ھەققىدە بەددۇئا قىلغان كىشىلەر ئۈچۈن ياخشىلىق تەلەپ دۇئا قىلىڭ، چۈنكى سىز زۇلۇم قىلىپ بەددۇئا قىلغان كىشىلەرگە قىلغان دۇئاڭىز يەتمەيدۇ. ئاللاھ تائالادىن ئۆزىڭىزگە مۇلايىملىق، كەڭ قورساقلىق تىلەڭ، بەزى ۋاقىتتا ئىنساننىڭ باشقىلار ئۈچۈن قىلغان ھەقسىز دۇئاسى ئۆزىگە قايتىپ قالىدۇ، سىز قەلبىڭىزنى راھەتلەندۈرۈش ئۈچۈن تىلىڭىزنى دائىم ئاللاھنى ياد ئېتىپ زىكىر قىلىش ۋە دۇئا بىلەن ھەرىكەتلەندۈرۈپ تۇرۇڭ. بۇ ھەقتە ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ تەرجىمىسى: «بىلىڭلاركى، دىللار ئاللاھنى ياد ئېتىش بىلەن ئارام تاپىدۇ.» [سۈرە رەئد 28- ئايەت]. يەنى ئاللاھنى زىكىر قىلىش ئارقىلىق تىلىڭىزنى باشقىلارغا ئازار يەتكۈزۈشتىن ساقلاپ قىلىڭ. ئاللاھ تائالا ھەممەيلەننى باشقىلارغا ئازار يەتكۈزۈشتىن ساقلىسۇن. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابى كىراملارغا ئاللاھنىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن. ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى جانابى ئاللاھتۇر.